Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»
доктору історичних наук, професору
Є.І. Бородіну

ВІДГУК

рецензента, доктора наук з державного управління, професора Баштанника Віталія Володимировича на дисертацію Макуріної Олександри Андріївни «Університет як суб'єкт регіональної політики: аспекти взаємодії в публічному просторі», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами.

Дисертаційне дослідження О.А. Макуріної є ґрунтовною науковою працею, яка комплексно розкриває ключові питання інституціоналізації університету як суб'єкта регіональної політики у контексті сучасних трансформаційних процесів в Україні. Актуальність обраної тематики зумовлена низкою чинників, серед яких провідне місце належить глобальним викликам — пандемія COVID-19, повномасштабна війна, посткризове відновлення, посилення євроінтеграційних процесів та зростання ролі регіонів у формуванні політики розвитку держави. Саме у таких умовах забезпечення ефективної взаємодії університетів, органів державної влади, місцевого самоврядування та бізнесу стає одним із фундаментів сталого соціально-економічного розвитку регіонів та конкурентоспроможності країни в цілому.

Теоретична цінність роботи обумовлюється наявністю недостатньо досліджених аспектів залучення університетів як повноцінних суб'єктів регіональної політики, зокрема — у процесах стратегічного розвитку, освітньо-наукової інноваційної діяльності, соціокультурної інтеграції, забезпечення людського й інтелектуального потенціалу, а також органічного впровадження концепції університету 3.0 та моделі «Quadruple Helix» у національному та регіональному вимірах. В період воєнного стану, повоєнного відновлення та посилення вимог євроінтеграційної відповідності, дана проблематика набуває особливої значущості й суспільної цінності.

Дисертаційна робота безпосередньо пов'язана з пріоритетними напрямами наукових досліджень України, зокрема із дослідженнями найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного,

суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави. Це відображено у зв'язку дослідження з планами науково-дослідних робіт Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», де авторка виступала виконавцем НДР кафедри державного управління і місцевого самоврядування за темою «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні», (номер державної реєстрації 0122U002375). Особистий внесок дисертантки полягає у розробці концептуальних теоретичних положень, методичних підходів та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності взаємодії університетів як суб'єктів регіональної політики, з урахуванням сучасних викликів та європейських стандартів (довідка від 25.04.2025р. №12-22/10).

Крім того, дисертація кореспондує з програмою розвитку освіти в місті Дніпро на 2021-2025 роки, серед іншого – завдяки розробленим рекомендаціям щодо активізації партнерської взаємодії між владою міста, закладами вищої освіти та громадським сектором у процесах прийняття рішень у публічному просторі, що є особливо актуально в контексті трансформаційного періоду, підвищення стійкості та модернізації системи освіти.

Практичне значення результатів дисертації підкреслюють їх впровадження в діяльність органів місцевого самоврядування, закладів вищої освіти та наукових громадських організацій, які виступають стейкхолдерами Національного технічного університету "Дніпровська політехніка". Основні теоретико-методологічні положення, механізми та практичні рекомендації апробовані авторкою на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях та форумах.

Таким чином, дисертація О.А. Макуріної є логічним і невід'ємним продовженням реалізації стратегічних наукових програм та державних пріоритетів модернізації публічного управління, регіонального розвитку та розбудови інноваційної освітньої екосистеми України відповідно до сучасних трансформаційних та європейських вимог.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Дисертаційна робота О.А. Макуріної є цілісним і ґрунтовним дослідженням, у якому авторка комплексно підходить до аналізу процесів взаємодії університетів як суб'єктів регіональної політики в публічному просторі в умовах трансформаційних викликів України. У роботі запропоновано власну концепцію, в основі якої лежить поєднання класичних і сучасних методів інституційного аналізу, а також особлива увага приділяється застосуванню європейського досвіду та моделі «Quadruple Helix» в національних умовах. Авторка виокремлює не тільки освітньо-наукові аспекти, але й соціокультурні, резильєнтно-безпекові та екологічні виміри, що свідчить про системний підхід до теми.

О.А. Макуріна практично і теоретично обґрунтовує стратегію аналізу механізмів формування, функціонування і вдосконалення університетів як ключових акторів регіонального розвитку. Важливо, що авторка вже на рівні

дисертаційного дослідження пропонує низку прикладних інструментів і рекомендацій, які частково впроваджені у практичну діяльність органів місцевого самоврядування, закладів вищої освіти та наукових громадських організацій. Це свідчить про прикладну спрямованість і актуальність роботи як для академічної, так і управлінської спільноти.

Суттєвою перевагою дослідження є міждисциплінарний, компаративний огляд кращих зарубіжних практик та чіткий аналіз можливостей і обмежень їх впровадження в Україні. Дисертантка використовує комплексний набір методів (моделювання, експертні оцінки, системний та структурно-функціональний аналіз) і демонструє обґрунтовану критичність щодо запозичення іноземного досвіду, підкреслюючи важливість врахування національних особливостей, таких як вплив війни, пандемії та євроінтеграційних процесів.

Дисертація має логічну структуру, всі висновки аргументовані, а практичні рекомендації спираються на ґрунтовний теоретичний і емпіричний аналіз. Вдало поєднуються традиційні і новітні підходи, зокрема авторка акцентує увагу на сучасних інструментах цифрової трансформації, дистанційних форм навчання, механізмах соціального партнерства та інтеграції «зелених» компетентностей, що є одним із ключових напрямів модернізації університетів як суб’єктів регіональної політики.

Таким чином, робота О.А. Макуріної вирізняється актуальністю, науковою виваженістю і практичною цінністю. Вона істотно доповнює науковий доробок у сфері публічного управління й може бути корисною для подальшого розвитку регіональної політики та вдосконалення ролі університетів у системі державотворення.

Наукова новизна одержаних результатів

Дисертаційна робота О.А. Макуріної вирізняється цілісним і продуманим підходом до вивчення процесів формування університетів як суб’єктів регіональної політики в публічному просторі, що забезпечило отримання добре структурованих і практично спрямованих результатів. Пріоритет у дослідженні віддано питанням адаптації ефективних управлінських інструментів до національного контексту, що дозволило авторці запропонувати низку дієвих концепцій та прикладних рекомендацій щодо підвищення ролі університетів у регіональному розвитку в умовах воєнного стану, посткризового відновлення та євроінтеграційних процесів.

Вдале поєднання різних дослідницьких методологій дало змогу по-новому поглянути як на окремі організаційні елементи взаємодії університетів з регіональними стейкхолдерами, так і на логіку їх взаємодії у межах загальної системи публічного управління. Окремої уваги заслуговує прагнення авторки не лише аналізувати наявні практики, а й формувати системне бачення перспектив їх розвитку у контексті сучасних викликів для державного управління. Серед важливих результатів дослідження — конкретизація критеріїв та індикаторів оцінювання ефективності університетів як суб’єктів регіональної політики, а також визначення шляхів підвищення взаємодії освітніх закладів, органів влади, бізнесу та громадського сектору.

Авторська позиція О.А. Макуріної відрізняється конструктивністю та

відкритістю до інновацій: у роботі широко використано як класичні наукові підходи, так і сучасні напрями розвитку публічного адміністрування, зокрема цифрову трансформацію, модель «Quadruple Helix» та концепцію університету 3.0. Аналіз структури та функцій університетів як суб'єктів регіональної політики у контексті світових тенденцій дозволяє зробити вагомі висновки щодо подальшої модернізації цієї сфери та створює надійну базу для імплементації запропонованих рішень у практику.

Загалом, дисертація О.А. Макуріної поглиблює наукові засади розвитку регіональної політики й формує цінний теоретичний і практичний ресурс для професійної спільноти у сфері публічного управління. Отримані авторкою результати та сформульовані пропозиції відкривають нові можливості для удосконалення ролі університетів у системі державотворення та підвищення ефективності регіональних управлінських процесів.

У дисертації:

уперше:

системно обґрунтовано концептуальну модель університету як суб'єкта регіональної політики в умовах трансформаційних викликів, що поєднує освітню, науково-інноваційну, соціокультурну, міжнародно-представницьку, резильєнтно-безпекову та екологічну функції у публічному просторі; здійснено комплексне дослідження впливу емерджентних загроз (пандемія COVID-19, повномасштабна війна) на функціонування університетів як елементів публічного управління вищою освітою, з акцентом на цифрову трансформацію, релокацію, впровадження дистанційних форм навчання та механізмів адаптації до безпекових умов; запропоновано авторське трактування резильєнтно-безпекової функції університету як системи управлінських, технологічних і психологічних практик, що забезпечують безперервність освітнього процесу в умовах криз та соціальний захист учасників освітнього процесу;

– *удосконалено:*

теоретико-методологічні засади публічного управління вищою освітою через інтеграцію моделі «Quadruple Helix» як стратегічного механізму взаємодії університетів з владою, бізнесом та громадянським суспільством у формуванні регіональної політики;

типологізацію моделей управління вищою освітою в публічному просторі, доповнену характеристикою гібридної моделі в умовах децентралізації, глобалізації та цифровізації;

підходи до оцінювання ролі університетів у реалізації регіональних стратегій (на прикладі Дніпропетровської області), з урахуванням їхнього потенціалу як провайдерів інновацій, кадрів і соціального капіталу;

набули подальшого розвитку:

- форми, види та механізми взаємодії університетів з регіональними стейкхолдерами в контексті реалізації стратегічних програм розвитку, включаючи механізми соціального партнерства, іміджування, брендингу, спільного проєктування та академічної мобільності;

- підходи до формування освітніх програм у контексті євроінтеграції та політики Європейського зеленого курсу через інтеграцію «зелених» компетентностей у зміст підготовки фахівців та спеціалістів.

Важливо наголосити, що у дисертації обґрунтовано та розроблено методологічну концепцію формування університетів як суб'єктів регіональної політики в публічному просторі в трансформаційних умовах воєнного стану та посткризового відновлення. Ключову увагу приділено формуванню багаторівневої інституційної структури, що базується на принципі інституційної гнучкості як здатності університетів швидко перебудовувати свої функції, взаємодію та інструментарій залежно від появи нових регіональних викликів, змін законодавчого поля чи організаційних моделей публічного управління. Запропонований інтегрований механізм поєднує переваги децентралізованого управління, зокрема можливість оперативного врахування локальних і регіональних особливостей, із забезпеченням надійної централізованої координації для протидії системним регіональним загрозам. Це дозволяє забезпечити наступність освітньо-наукових заходів, їхню інтеграцію в єдину регіональну політику, а також підвищує витривалість системи до зовнішніх і внутрішніх загроз. Також автором введено трактування університетів як суб'єктів регіональної політики в публічному просторі, яке передбачає постійну модернізацію організаційних, правових та інформаційних інструментів для розвитку регіонів. Особливістю такого трактування є акцент на гнучкості комунікацій між університетами, державними структурами, бізнесом та громадським суспільством, на обміні аналітичною інформацією, взаємному посиленні спроможності до ідентифікації регіональних ризиків та швидкої адаптації інституційної політики до нових викликів.

Дисертаційне дослідження повністю узгоджується зі спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», оскільки в його межах всебічно висвітлено ключові аспекти сучасного публічного управління, від концептуального змісту, категоріального апарату і методології, до принципів функціонування публічної влади. Авторка детально проаналізувала закономірності, особливості та актуальні тренди формування й розвитку університетів як суб'єктів регіональної політики в публічному просторі, визначила основні фактори, що впливають на їхню ефективність, і розкрила механізми інтеграції освітньо-наукових та інноваційних підходів у публічне адміністрування. Варто відзначити, що в роботі особлива увага приділена критичному вивченню та осмисленню напрацювань міжнародного досвіду, що забезпечило можливість розробити практичні пропозиції з урахуванням сучасних стандартів управління. Окрім аналізу провідних європейських практик, проведено адаптацію цих підходів до специфіки українських реалій, що сприяє підвищенню релевантності і дієвості запропонованих рекомендацій.

Робота демонструє, що впровадження принципів відкритості, партнерства та стійкості у публічне управління є передумовою для формування ефективної ролі університетів як суб'єктів регіональної політики та зміцнення інституційної стійкості держави. Дисертація повністю відповідає вимогам галузі знань, оскільки містить науково-обґрунтовані висновки, що можуть бути

впроваджені у практичну діяльність.

4. Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Основні наукові результати дисертації О.А.Маркуріної опубліковано у 17 наукових працях, серед яких 7 статей у наукових фахових виданнях України (категорія Б зі спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування); 2 розділи у колективних монографіях, одна з яких опублікована у Латвії; 8 тез доповідей, що опубліковані у збірниках науково-комунікативних заходів, які проходили в Україні та країнах зарубіжжя.

Практична значення і впровадження результатів дисертаційного дослідження

Практичне значення дисертаційної роботи О.А. Макуріної є одним із ключових її досягнень, адже розроблені у дослідженні теоретико-методологічні основи та практично-орієнтовані положення спрямовані не лише на академічне осмислення проблематики, а й на реальне вдосконалення системи публічного управління у сфері регіональної політики через посилення ролі університетів як суб'єктів публічного простору. Значну частину роботи присвячено формуванню конструктивних рекомендацій і пропозицій, які здатні лягти в основу сучасних управлінських рішень і політик, сприяючи підвищенню ефективності діяльності органів влади, закладів вищої освіти та громадських організацій у забезпеченні стійкості та розвитку регіонів.

Особливо важливо підкреслити, що наукові висновки та пропозиції авторки вже знайшли практичне втілення: результати дослідження були взяті до уваги під час розробки пропозицій щодо вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування і вже впроваджуються у роботу Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», зокрема в рамках НДР кафедри державного управління і місцевого самоврядування, а також застосовуються у діяльності органів місцевого самоврядування міста Дніпро та наукових громадських організацій. Це свідчить про затребуваність отриманих наукових напрацювань, їхню адаптованість до сучасних управлінських реалій і здатність вирішувати актуальні проблеми публічного сектору, зокрема в умовах посткризового відновлення та євроінтеграції.

Практичне значення дисертації посилюється тим, що запропоновані авторкою підходи до впровадження інноваційних механізмів, систем моніторингу, організаційних та технологічних рішень можуть бути використані для реалізації професійного супроводу реформ, підвищення партнерства, стійкості й інноваційності органів публічної влади на різних рівнях. Такі наукові рекомендації здатні стати дієвим інструментом у діяльності як центральних, так і місцевих адміністрацій, а також закладів вищої освіти та громадських об'єднань, що працюють у сфері регіонального розвитку та формування освітньої екосистеми.

Використання результатів роботи.

Особливої уваги заслуговує прикладна цінність дисертаційного дослідження О.А. Макуріної, результати якого вже сьогодні активно впроваджуються на різних рівнях публічного управління. Наукові рекомендації, ґрунтовні висновки та інноваційні пропозиції авторки знайшли безпосереднє

практичне застосування при розробці стратегічно важливих пропозицій щодо вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування та закладів вищої освіти, що свідчить про високу релевантність дослідження сучасним запитам системи державної влади.

Вагомим підтвердженням значущості наукового доробку є успішна імплементація результатів роботи в практичній діяльності органів публічної влади. Запропоновані авторкою механізми, інструменти та управлінські підходи вже продемонстрували свою ефективність у реальних умовах адміністративної практики, що дозволяє говорити про їхню дієвість та потенціал для системного удосконалення ролі університетів як суб'єктів регіональної політики на національному та регіональному рівнях.

Важливим аспектом практичної цінності дисертації є її вплив на вдосконалення освітнього процесу та підготовку висококваліфікованих фахівців за спеціальністю публічного управління і адміністрування. Результати дослідження О.А. Макуріної були успішно інтегровані в навчальний процес Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», що забезпечує безперервність циклу «наука-практика-освіта» та сприяє формуванню нового покоління управлінців з глибоким розумінням сучасних механізмів регіональної політики та інституційних процесів взаємодії університетів з публічним простором.

Широкий спектр впровадження результатів дисертації свідчить не лише про її академічну цінність, але й про значний потенціал для практичного застосування. Запропоновані авторкою науково-практичні розробки мають системний характер і здатні якісно трансформувати підходи до формування та реалізації регіональної політики, підвищуючи інституційну спроможність органів влади та ефективність їх функціонування в контексті сучасних викликів публічного управління. Таким чином, прикладна спрямованість дисертаційної роботи О.А. Макуріної є її безсумнівною перевагою та підтверджує високу практичну раціональність проведеного дослідження для розвитку системи публічного управління та адміністрування в Україні.

Дискусійні положення та зауваження до змісту та оформлення дисертації.

Враховуючи глибину опрацювання дисертаційної тематики, високу ступінь її наукової новизни та послідовну логіку викладу матеріалу, варто відзначити загальний високий рівень виконання дисертаційного дослідження О.А. Макуріної. Разом із тим, навіть за умови комплексності і аналітичної ретельності роботи, окремі питання залишаються відкритими для наукового аналізу й викликають певну дискусію в науковій спільноті. Це створює додаткові можливості для подальшого осмислення та вдосконалення напрацьованих концепцій. Тому доцільно звернути увагу на деякі аспекти авторського підходу до формування університетів як суб'єктів регіональної політики в публічному просторі.

1. Авторка дисертації заслуговує схвальної оцінки за системне та сучасне висвітлення теми моделювання взаємодії університетів як суб'єктів регіональної політики, зокрема за акцент на інтеграції моделі «Quadruple Helix»

у публічний простір (підрозділ 1.2, розділ 2). Представлені напрацювання відзначаються інноваційністю та актуальністю в умовах розвитку багаторівневого партнерства та адаптації до емерджентних загроз, таких як пандемія COVID-19 і правовий режим воєнного стану. Водночас доцільно було б додатково акцентувати на методичних аспектах оцінювання ефективності запропонованих моделей взаємодії. Зокрема, варто посилити цілісний аналіз критеріїв і показників результативності таких партнерств у сфері регіонального розвитку, а також більш докладно висвітлити можливі ризики й обмеження, пов'язані з реалізацією багаторівневих мереж – від координаційних викликів до нерівності доступу стейкхолдерів та потенційних конфліктів інтересів. Такий підхід дозволив би більш детально окреслити шляхи подальшого вдосконалення механізмів партнерства у системі публічного управління регіональним розвитком.

2. У дисертаційній роботі заслуговує на позитивну оцінку акцент на ролі університетів у розвитку багатосекторної співпраці та формуванні партнерств з органами місцевого самоврядування, бізнесом і громадськими організаціями. При цьому дисертантка демонструє глибоке розуміння важливості координації зусиль та взаємодії різних стейкхолдерів для забезпечення ефективного регіонального розвитку (підрозділи 1.3, 2.2, 3.2). Водночас, на нашу думку варто було розширити аналіз щодо механізмів реалізації таких партнерств на практиці: не лише окреслити формати участі, а й детальніше дослідити результати співпраці та оцінити системний вплив багатосекторного підходу на сталий розвиток регіонів. Корисним міг би бути й розгляд перешкод та обмежень, які виникають у процесі вибудови стійких партнерських мереж, а також аналіз інструментів подолання цих викликів. Таке аналітичне поглиблення дозволило б більш всебічно висвітлити потенціал інтеграції зусиль усіх зацікавлених сторін й надати цінні орієнтири для покращення управлінських практик у сфері публічного управління регіональним розвитком.

3. У дисертації (розділ 3) авторка комплексно й на високому науковому рівні досліджує інституційні, нормативно-правові та організаційні засади формування університетів як суб'єктів регіональної політики. Такий системний підхід дозволяє повноцінно окреслити стратегічні, структурні й управлінські механізми інтеграції закладів вищої освіти у публічний простір регіону, що заслуговує на високу оцінку. Разом з тим, для ще більшої повноти аналізу варто було деталізувати роль особистої ініціативи та індивідуальної відповідальності керівників і співробітників університетів у налагодженні ефективної взаємодії з місцевими громадами, бізнесом та органами влади. Адже у сучасній теорії та практиці публічного управління питання лідерства, професійної етики й соціальної відповідальності освітян набувають особливої актуальності, сприяють підвищенню довіри та продуктивності партнерських відносин. На нашу думку, у третьому розділі дисертації доцільно було приділити більше уваги аналізу індивідуальних компетентностей управлінського персоналу, інструментам підтримки саморозвитку та впровадженню сучасних етичних стандартів в управлінській діяльності університетів. Такий акцент ще більше

поглибив би бачення персонального виміру лідерства у процесах модернізації регіональної політики та доповнив би авторські рекомендації щодо розвитку управлінського потенціалу у закладах вищої освіти.

4. Авторка дисертації заслуговує на схвалення за ретельний та системний порівняльний аналіз інституціоналізації університетів як суб'єктів регіональної політики, що ґрунтується переважно на європейському досвіді, який є надзвичайно цінним з огляду на спільність ціннісних та інституційних орієнтирів для України. Використання комплексного огляду сучасних європейських моделей, їхніх сильних і слабких сторін, а також практик їхньої імплементації в публічному управлінні дає змогу чітко зрозуміти сучасний контекст розвитку регіональної політики та накреслити шляхи вдосконалення цієї сфери в Україні.

Разом із тим, додатково варто відзначити, що сучасна наукова дискусія та міжнародна практика можуть виграти від ще ширшого порівняльного підходу, який знайде відображення у залученні досвіду країн із відмінними історичними, політичними та соціальними умовами, зокрема посткомуністичних країн, країн Азії тощо. У зазначених країнах реалізація моделей взаємодії університетів з регіональними стейкхолдерами часто супроводжується значними трансформаційними викликами, нестандартними управлінськими підходами, боротьбою з інституційними бар'єрами та подоланням правових колізій. Розширення порівняльної бази за рахунок аналізу практик університетів у різних політико-правових моделях дозволило б створити більш широкий науковий контекст, детальніше проаналізувати фактори, що ускладнюють чи, навпаки, прискорюють імплементацію дієвих механізмів партнерства. Це також надало б можливість чіткіше ідентифікувати інструменти подолання унікальних для України загроз, а також запропонувати інноваційні рішення, що довели свою ефективність у країнах із різним рівнем політичної стабільності, структурою регіональних ризиків і розвитком громадянського суспільства.

Разом з тим, наведені зауваження і рекомендації не зменшують значущості проведеного дослідження, відкривають перспективи для його подальшого розвитку.

7. Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Висловлені зауваження та пропозиції мають в основному рекомендаційний характер, не знижують загальної високої оцінки та значущості дисертаційної роботи Олександри Андріївни Макуріної. Дисертаційна робота виконана у відповідності до визначених авторкою мети та завдань і являє собою цілісне дослідження актуальної проблематики інституціоналізації університетів як суб'єктів реалізації регіональної політики. Нові наукові положення, висновки і практичні рекомендації, запропоновані до захисту, відзначаються обґрунтованістю, послідовністю та логічністю викладення. Рівень проведеного дослідження і яскрава практична орієнтація переконливо свідчать про сформований науковий світогляд та професійну зрілість дисертантки. Основні положення і результати дисертації мають безперечну теоретичну та прикладну цінність і можуть бути використані для подальшого розвитку публічного

управління та адміністрування, зокрема у контексті удосконалення механізмів взаємодії закладів вищої освіти з регіональними стейкхолдерами.

Актуальність роботи, належний науково-теоретичний рівень, достовірність отриманих результатів, обґрунтованість наукової новизни, теоретична і практична значущість, витриманість наукового стилю дослідження й коректне оформлення дозволяють зробити висновок, що дисертаційна робота Олександри Андріївни Макуріної на тему «Університет як суб'єкт регіональної політики: аспекти взаємодії в публічному просторі» за змістом, науковою новизною та прикладною цінністю відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», а також вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а Олександра Андріївна Макуріна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент:
доктор наук з державного управління,
професор,
професор кафедри державного управління
і місцевого самоврядування
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка» Віталій Баштанник